

Församlingsinstruktion

Svenska kyrkan

VADSTENA OCH DALS
FÖRSAMLINGAR

kh

VADSTENA PASTORAT

2022-10-06

Pr: P1022-030

» Jesus kom till Nasaret, där han hade växt upp, och på sabbaten gick han till synagogan, som han brukade. Han reste sig för att läsa, och man gav honom profeten Jesajas bok. När han öppnade den fann han det ställe där det står skrivet: Herrens ande är över mig, ty han har smort mig till att frambara ett glädjebud till de fattiga. Han har sänt mig att förkunna befrielse för de fångna och syn för de blinda, att ge de förtryckta frihet och förkunna ett nådens år från Herren. »

Lukas 4:16-19

Församlingsinstruktion

för

Vadstena pastorat

Bo Johansson
Kyrkofullmäktiges ordförande

[Signature]
Kyrkoherde

Domkapitlet i Linköping utfärdar denna församlingsinstruktion och fastställer att-satserna enligt domkapitlets beslut (*se bilaga*).

På domkapitlets vägnar

Datum för utfärdande

Martin Modéus

2022-09-27

Biskop Martin Modéus

INNEHÅLL

Introduktion	4
Församlingsinstruktionen	6
BARNENS PERSPEKTIV PÅ FIN	6
BEGREPP	8
PORTALEN	8
NÄRVÄRLDSANALYS	8
EKONOMI	10
FIN:S ANVÄNDANDE OCH SPRIDNING	10
Våra kyrkors användande	12
Grunden i vårt strategiska arbete	14
Sju helgade rum	16
Pastoralt program	23
FOKUSOMRÅDE A	24
FOKUSOMRÅDE B	27
FOKUSOMRÅDE C	28
FOKUSOMRÅDE D	32
FOKUSOMRÅDE E	35

Vid Vätterns strand ligger den gamla medeltida staden Vadstena och speglar sig i sjön. Vadstena har en unik historia tack vare att Heliga Birgitta, Europas skyddshelgon, på 1300-talet utformade Klosterkyrkan och omdanade det tidigare kungapalatset från 1200-talet till kloster. Tack vare klostret var Vadstena en magnet för pilgrimer fram till reformationen. Och idag är Klosterkyrkan återigen ett mål för besökare från hela Europa. Många är de som vandrar de pilgrimsleder som leder till Vadstena, och ytterligare en är under uppbyggnad. Här finns ett pilgrimscentrum som aktivt arbetar med att ta emot de pilgrimer som vill nå Klosterkyrkan för att be. Bön har under lång tid bidragit till att skapa ett andligt lugn i Vadstena och göra staden till ett andligt centrum och en eku­menisk samlingsplats. Klosterkyrkan har utvecklats till en riksklenod med tre Michelinstjärnor som understryker att kyrkan är ett viktigt turistmål, både för troende och icketroende. Det är i denna kultur­stad som Vadstena församling verkar.

Vadstena omges av ett kulturlandskap med bördiga jordar som skapade rikedomar till klostret under medeltiden och gör det än i dag till traktens bönder. I pastoratet, som utgörs av Vadstena och Dals församlingar, finns totalt nio kyrkor, samtliga medeltida. De är viktiga inte bara för församlingsborna utan även som turistmål. Det är särskilt uppskattat av besökare att "nyckelpigorna" i våra kyrkor på landet helt ideellt ser till att de är öppna under somrarna.

Vadstena pastorat är ett pastorat med knappt 5 000 medlemmar. I pastoratet firas regelbundet mässor, gudstjänster, här finns ett rikt och varierat musikliv som ger församlingsborna möjlighet att delta i en körverksamhet med stor bredd. Här finns en utvecklad diakonal verksamhet samt ett framgångsrikt arbete där barn och ungdomar står i centrum.

Klosterkyrkan är en särskild utmaning för ett litet pastorat. Den är ju den fjärde största kyrkan i Sverige och, som vi säger i pastoratet, "vår nya kyrka". Klosterkyrkan är ett internationellt pilgrimsmål, en ekumenisk mötesplats och smältdegel, en nationalhelgedom och ett andligt centrum. Idag firas där drygt 1 400 tideböner, olika typer av gudstjänster och mässor året runt. Klosterkyrkan besöks årligen av mer än 200 000 personer, under högsommaren kan det vara 3000 besökare en dag.

I Vadstena samverkar vi med Pilgrimscentrum, en stiftsfinansierad satsning för att möta främst pilgrimer och främja pilgrimsrörelsen i stiftet och i Sverige.

Vi i Vadstena och Dals församlingar är stolta över vår bygd och våra kyrkor. Vi lever och verkar mitt i en levande kulturbygd och vår vardag påverkas av det kulturella och historiska arvet. Vår stora utmaning är att i denna kulturhistoriskt laddade kontext vara en dagsaktuell öppen kyrka för dagens människor och att försöka motsvara deras förväntningar.

Församlings- instruktionen, FIN

I vår FIN berättar vi om hur vi vill arbeta för att fler ska relatera till kristen tro i sina liv. Vi vill bereda marken så att Helig Ande kan skapa resonans, gensvar, i människan. Tro kräver kunskap och praktik. Och insikt i att tro är relation. Förkunna är att berätta, påvisa och synliggöra. Det finns ingen annan som berättar om Jesus i vårt ställe. Om vi är tysta ”skola stenarna ropa”. Vilket betyder att Helig Ande söker sig andra vägar om vi sviker vårt uppdrag som är att berätta om Jesus.

För att evangelium ska spridas är det vår uppgift som kyrka att samla, utrusta och sända. Det står skrivet: *Skönt ljuder stegen av dem som bär bud om goda ting.* Det finns en längtan efter andlighet och sammanhang i vårt samhälle. Alla kommer givetvis inte att lyssna. Dock är vår uppgift att berätta på ett sådant sätt att barn, unga och vuxna kan förstå och ta det till sig. Jesus låter det växa så att det har mognat när det är tid för skörd, och Helig Ande kallar ofta de oväntade.

Vi kan inte bygga hållbart på någon annan grund än Jesus Kristus. Det vi förkunnar ska hämtas ur vår kyrkas tradition och ur vår relation med Kristus. Det betyder såväl historisk som teologisk kontinuitet – och förnyelse. Här kan människors tro få födas och växa i vardagen förankrad i Jesu förkunnelse.

Grunden för allt arbete i Svenska kyrkan är vårt fyrdelade uppdrag enligt Kyrkoordningen: Gudstjänst, Undervisning, Diakoni och Mission, GUDM. Vårt strategidokument handlar om hur vi ska arbeta med GUDM i vårt dagliga arbete och vad vi ska göra praktiskt för att förkunna evangelium i den del av världen vi kallar Vadstena pastorat och dess församlingar.

BARNENS PERSPEKTIV PÅ FIN

Barn och unga har varit aktiva i processen i arbetet med FIN genom att vi samtalat med dem om några frågeställningar utifrån våra fem fokusområden.

Vi har pratat med barn från barnkörererna Småstrålarna, Strålarna,

med barn från Tussilagons fritidshem samt med ungdomar från verksamheten på Casa. (Casa är vår integrerade konfirmand- och ungdomsverksamhet. Mer om den i konfirmandhandlingsplanen.) I arbetet med dokumentet har vi kontinuerligt försökt att införliva barnperspektivet ur tre aspekter:

- Barnens eget perspektiv
- Den vuxnes barnperspektiv
- Barnrättsperspektivet

I våra samtal med barn och unga har vi fått flera kommentarer som vi använder som citat återkommande i församlingsinstruktionen. Dessa citat fungerar som kommentarer till dokumentet men visar också att vi har stöd i, och använder oss av, det förberedande arbetet vi gjort.

"Barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet. Hänsyn ska tas till barnets åsikter, utifrån barnets ålder och mognad."

Artikel 12 i FN:s barnkonvention

BEGREPP

Här är några viktiga återkommande begrepp som vi använder:

- **Portal** – ett förhållningssätt som genomsyrar samtliga fokusområden
- **Närvärld** – en lokal omvärldsanalys för att se utmaningar och hitta möjligheter
- **Fokusområde** – ett prioriterat område
- **Mål** – ett önskat resultat eller tillstånd vid en viss framtida tidpunkt
- **Indikatorer** – fyror, tecken på att vi är på rätt väg och närmar oss målet
- **Strategi** – hur vi ska arbeta för att nå fram till målet

PORTALEN

Under arbetet med fokusområdena framkom några genomgående och bärande föreställningar. Dessa blev till fyra stolpar, som bildar en gemensam portal. De fyra pelarna ska genomsyra all verksamhet, genomsyra oss och det vi gör och säger som kyrka och församlingar.

- Vi vill genom ord, handling och gemenskap göra Jesus Kristus känd på ett sådant sätt att barn, unga och vuxna ska kunna komma till tro, följa och älska honom

- Vi vill att alla är delaktiga i och ansvariga för att bygga församling
- Vi vill att pilgrimstanken är central. Vi är vandrare på vägen.
- Vi vill ta vara på alla resurser och bidra till att lämna ett framtida kristet arv

NÄRVÄRLDSANALYS – UTMANINGAR OCH MÖJLIGHETER

Vadstena och Dals församlingar finns som hela Svenska kyrkan i en kontext av ökad sekularisering, kommersialisering och vikande medlemsantal. I samhället och vår närvärld finns ett andligt intresse som växer samtidigt som många människor saknar ett språk för att uttrycka detta. Vi är en medlemskyrka i mångkulturell kontext. Dop, bröllop och begravning spelar stor roll som kulturbärare men allt mindre som bärare av tro. Även relationen till skolan har förändrats. Vi ser dock tydligt att vissa händelser, framför allt vid katastrofer, leder till att många söker sig till kyrkan – förtroendet är fortfarande stort.

Vadstena har en relativt homogen befolkning utan stora minoritets-språk. Sommartid besöks staden och pastoratet av drygt 500 000 turister

från hela världen. Vi håller detta i minne när vi utformar vårt skriftliga material och har beredskap för att lösa språkfrågor när behov uppstår.

Det kyrkliga engagemanget i våra församlingar ligger över genomsnittet. Vi kan också med glädje konstatera att mer än 10 % av församlingarnas medlemmar har ett ideellt engagemang. Klosterkyrkan i Vadstena med arvet efter Heliga Birgitta är som sagt ett pilgrimsmål på internationell nivå med många besökare. Det är en stor uppgift för ett litet pastorat att förvalta detta men det ger också möjligheter för församlingarna.

Sekulariseringens konsekvenser och en vikande ekonomi medför förändringar också för kyrkan i Vadstena och Dals församlingar. Om vi själva vill vara med och påverka utvecklingen inför framtiden måste vi bestämma vilken verksamhet vi ska ha, åt vilket håll vi ska röra oss. Det är en nödvändighet att vi fattar medvetna beslut om vad som kan tas bort, vad som kan vara kvar och vad vi vill utveckla och satsa på. Det är en nödvändighet att vi prioriterar och styr på ett sådant sätt att vi kan bygga levande församlingar med de resurser vi har.

Det förväntas allmänt att det kyrkan erbjuder ska vara gratis. Man kan dock laborera med tanken att det som erbjuds utöver "ett basutbud" kan beläggas med avgifter, helt eller delvis beroende på vad. Medvetna om att förändringar kan uppfattas som jobbigt hos såväl församlingsbor som förtroendevalda, anställda och icke-medlemmar – och till och med leda till både sorg och rädsla – måste vi rusta oss så att vi sakligt kan bemöta kritik och tåla konsekvenserna av det vi beslutar. Det blir vid sådana tillfällen vitalt med transparent kommunikation.

Men att saker förnyas och utvecklas skänker också glädje och förhoppningar. Andens vind blåser och för oss in i oprövade sammanhang och ger oss nya möjligheter.

Se vidare under respektive fokusområdes utmaningar och möjligheter.

EKONOMI

Det krävs ekonomisk medvetenhet samt modet att prioritera, för att vi ska kunna skapa eller frigöra resurser för att både upprätthålla det vi har idag och kunna satsa på nya projekt i framtiden. Vi ser en vikande ekonomi framför oss, men väljer då att utveckla i stället för att avveckla. Det är under en kort tid i kyrkans tvåtusenåriga historia som medlemsavgiften har täckt våra utgifter. Sponsring, donationer och företagande har tidigare varit grunden och kommer, efter den här mellanperioden med medlemsavgift, troligtvis bli så även i framtiden.

Vi har därför valt att ta inträde, bedriva aktiv kapitalplacering och börja med näringsdrivande verksamhet såsom fastighetsskötsel. Givetvis med ett hållbarhetsperspektiv. Vi vill medvetet fortsätta den utvecklingen över tid inom olika områden där vi ser att vi som kyrka kan vara med och bygga ett gott samhälle och samtidigt finansiera vår verksamhet. Vi ser det som en naturlig del av kyrkans varande – så länge det inte, som Martin Luther skriver ”skymmer Kristus”.

FIN:S ANVÄNDANDE OCH SPRIDNING

FIN finns tillgänglig i en mer omfattande version med bilder och kommentarer samt i en enklare version med centrum kring våra 5 fokusområden och de 7 helgade rummen.

FIN ska användas i verksamhetsplaneringen av kommande budgetår. Det betyder att den som äskar resurser ska göra det med hänvisning till de strategiska mål som finns i de fem fokusområdena och i de 7 helgade rummen. Kyrkorådet beviljar sedan medel efter att, utifrån FIN, ha prioriterat kommande års verksamhet.

Det betyder att FIN ska vara välkänd av kyrkofullmäktige, kyrkorådet, församlingsråden, kyrkoherden, anställda och ideella med verksamhetsansvar.

FIN med eventuella bilagor och kommentarer finns tillgänglig i sin senaste version på hemsidan tillsammans med årsbokslutet.

Våra kyrkors användande

I Vadstena församling har vi tre kyrkor: Klosterkyrkan, Hov och Strå.

I Hov är målsättningen att fira mässa eller gudstjänst var fjärde söndag, enligt önskemål främst på kvällen.

I Strå är målsättningen att fira en enklare gudstjänst var fjärde söndag. Julnattens gudstjänst är viktig för socknen.

Att Klosterkyrkan är ett internationellt pilgrimsmål präglar kyrkorummet och kyrkans rika gudstjänstliv. Varje vardag firas mässa och laudes, sext och vesper. Varje söndag firas mässa i huvudgudstjänsten. Detta är möjligt genom ideellt engagemang och samverkan med Pilgrimscentrum. Kyrkorummet används också regelbundet till utställningar och musikverksamhet. Som ekumenisk mötesplats upplåts kyrkorummet till flera olika kyrkofamiljer, både för enskilda gudstjänster och gudstjänster tillsammans med församlingen. Vi vill att barnen ska få en positiv upplevelse av kyrkorummet och känna sig välkomna. Här finns sålunda ritbord, leksaker och Barnens

altarskåp, i möjligaste mån placerade så att barnen kan följa med i gudstjänsten. Kyrkorummet utnyttjas regelbundet i skolkyrkoprogrammet, som plats för upplevelse och undervisning. Årligen äger ett stort antal guidningar rum i Klosterkyrkan, många av dem med ett kulturhistoriskt perspektiv. 200 000 besökare om året ställer särskilda krav på sådant som bokning, information, skyltning, tillgänglig personal och städning. Generellt vill vi att alla våra kyrkorum används vid de stora högtiderna och till olika former av musiksamlingar.

I Dals församling har vi sex kyrkor: Nässja, Örberga, Herrestad, Källstad, Rogslösa och Väversunda.

Varje söndag firas huvudgudstjänst. Det betyder var sjätte vecka i respektive kyrka. Perioden påsk till Allhelgona firas på ideell basis. Mässa på torsdagar i Väversunda kyrka. Under sommarmånaderna firas också en friluftsgudstjänst varannan vecka och hålls en lekmanaledd kvällsbön varje vecka.

Trettendedagens gudstjänst firas i en kyrka, därefter firas flertalet gudstjänster i församlingshemmen till och med femte söndagen i fastan.

Under årets större helger görs särskild planering. Det gäller: Stilla veckan och påsken, med bland annat korsvägsvandring på långfredagen och Emmausvandring på annandag påsk. Kristi himmelfärdsdag: gångedag i och utanför Herrestad kyrka. Pingstotta i Örberga. Midsommardagen: friluftsgudstjänst vid Örberga sockengård. Allhelgonahelgen: minnesandakter/gudstjänster i samtliga kyrkor. Advent, jul, nyår, trettondedagen: flera särskilda gudstjänster.

Inom Dals församlings territorium (Väversunda socken) är det romersk-katolska Heliga hjärtas kloster beläget. Mellan klostret och Dals församling finns en god relation som det är vår avsikt att utveckla ytterligare under de närmaste åren, med ekumeniska gudstjänster och om möjligt andra typer av mötesplatser.

I Dals församling finns i övrigt ett stort antal större eller mindre byar och enskilda gårdar samt samhället Borghamn. I Borghamn finns ingen lokal som ägs och/eller drivs av Svenska kyrkan eller någon annan kyrka. Borghamnsbornas närmaste kyrka är Rogslösa kyrka, men det hör till undantagen att Borghamns-

bor färdas till Rogslösa för att delta i gudstjänster.

Vi vill utveckla arbetet i själva Borghamn, men har ännu inga konkreta planer på hur det skulle kunna se ut. Lämpligt vore då att samarbeta med såväl Bygdegårdsföreningen som Hembygdsföreningen, vilka båda disponerar var sin fastighet i Borghamn.

Grunden i vårt strategiska arbete

Den kristna människans väg börjar i dopet: *Åt mig har givits all makt i himmelen och på jorden. Gå ut och gör alla folk till lärjungar: Döp dem i Faderns och Sonens och den heliga Andens namn och lär dem att hålla alla de bud jag har gett er. Och jag är med er alla dagar till tidens slut.* (Matt 28:18-20) Att vara Kyrka är att ha sina rötter i Jesus Kristus som är vägen till livet. Det innebär också att bära fram Evangelium om Jesus Kristus. *Ty var och en som åkallar Herrens namn skall bli räddad. Men hur skall de kunna åkalla den som de inte har kommit till tro på? Hur skall de kunna tro på den som de inte har hört? Hur skall de kunna höra*

utan att någon förkunnar? Hur kan någon förkunna utan att vara utsänd? Det står skrivet: skönt ljuder stegen av dem som bär bud om goda ting. Men alla lyssnade inte till budskapet. Ty Jesaja säger: Herre, vem satte tro till det vi förkunnade? Så bygger tron på förkunnelsen och förkunnelsen på Kristi ord. (Rom 10:13-17)

Barn och ungdomar är vår framtid och vårt hopp. Att ge dem en stabil plattform och verktyg som gör att de kan hantera livet och de stora frågorna är centralt och viktigt.

Låt barnen komma till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in” Och han tog dem i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem. (Markus 10:14-15)

Jesus Kristus räddar. Men hur ska man kunna be om räddning om man inte hört om den och inte vet att den finns? Hur kan någon få veta om ingen berättar? Kan man berätta utan att vara rustad? Gott är att få höra om frälsning och människovärde!

Fast trots att det berättas så lyssnar inte alla. Men tron kan växa genom att vi berättar om grunden för den, alltså om Jesus Kristus. Det är Kyrkans, församlingens och ytterst den döptes uppgift att berätta det Glada Budskapet!

Med begränsade resurser måste vi noga överväga och bestämma var vi vill satsa, och på vad. Därför skapar vi 5 fokusområden som avgränsar oss, men som också vägleder oss inom varje område.

För att få struktur i det vardagliga arbetet har vi delat in församlingarnas verksamhet i 'sju helgade rum'. Dessa fungerar både som en plan framåt – vi kan i varje rum skriva det vi vill ska finnas där – och som ett analysinstrument. Det är lätt att ändra, både ta bort och lägga till, allt efter behov och verklighet.

Sju helgade rum

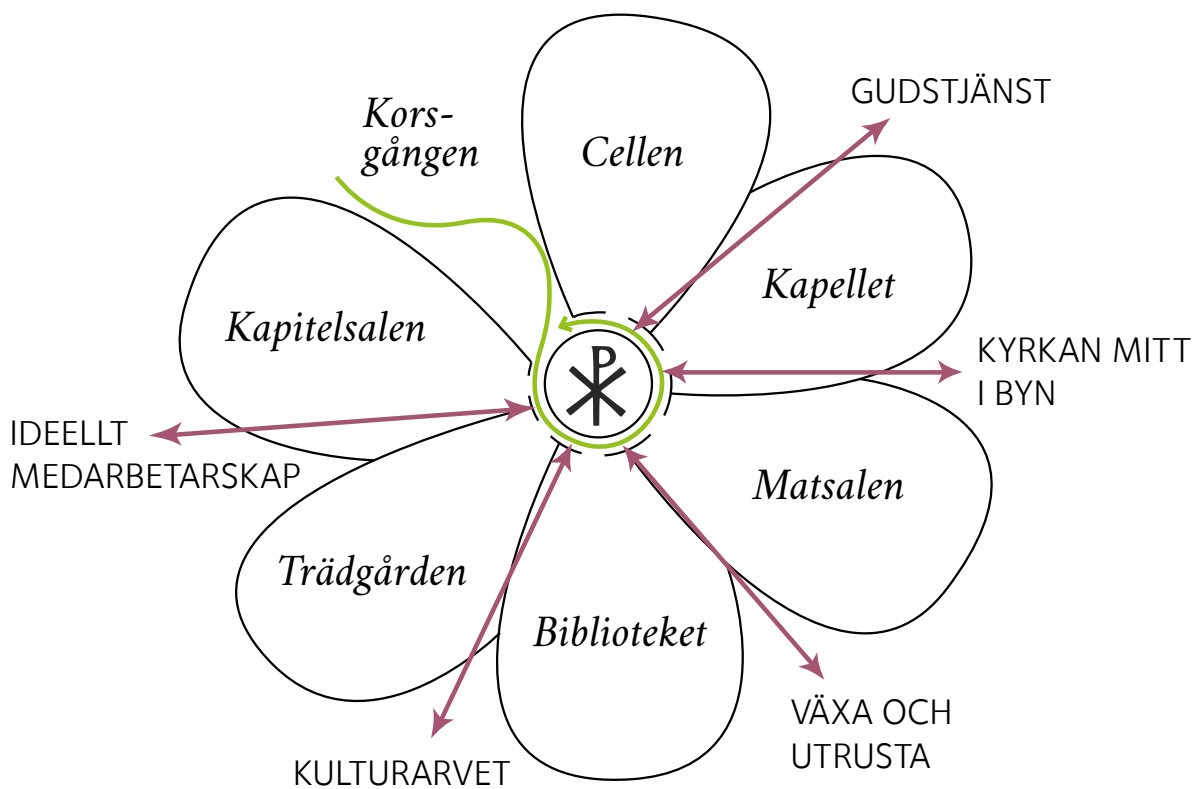
1. Cellen – det personliga bönelivet

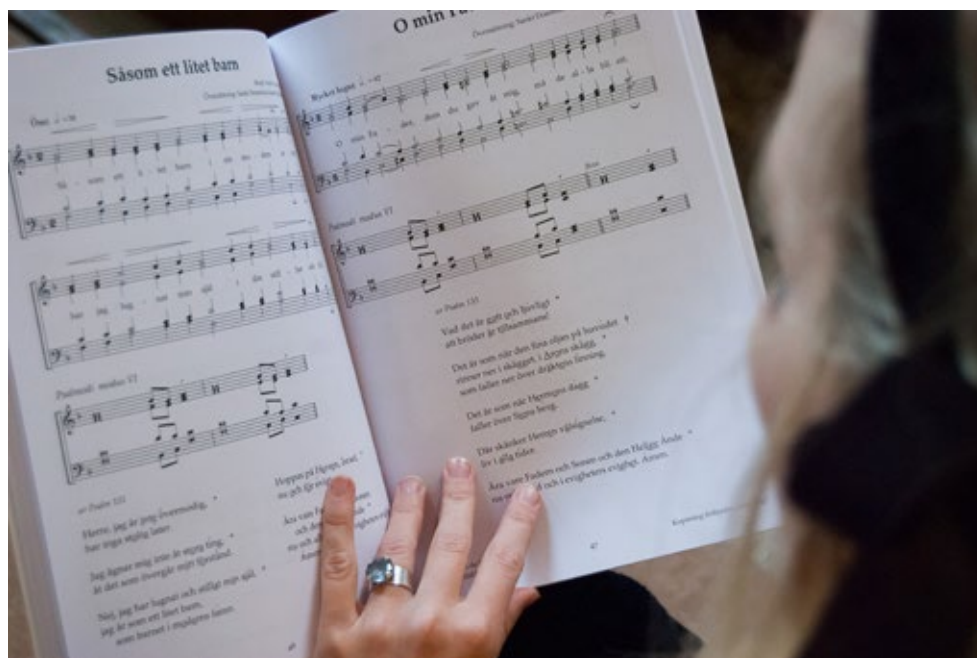
Mitt eget andliga liv. Det är hos mig själv det börjar. Jag och min relation med Gud. Vi behöver platser och stunder som ger oss tid för vår relation med Gud. Det kan vara i bön, meditation, reflektion, kontemplation eller bara en stilla stund. Vi behöver lyssna till Guds röst så att våra hjärtan blir brinnande (Luk.24:32). Att ha ett brinnande hjärta innebär att våga vara sig själv inför Gud, att våga vila i att Gud stärker vår tro och hjälper oss till förändring och förnyelse. Guds rike är att rota sig i Fadern genom bön. (Mark 1:35, Luk.11:1-13, 11:28, 22:41)

"Morgonbönen är en chans att ta paus, att tänka och fylla på energi. Det är lugnt och stilla. Man kan släppa taget om det som är mindre bra, prestationslöst, skönt, tillsammans med andra." Casa-ungdom

2. Kapellet – gudstjänstlivet

Det är svårt att vara kristen på egen hand, vi behöver gemenskap med varandra. Vi behöver samlas till gemensam gudstjänst och bön, komma samman inför Kristus som en kropp. För att hämta kraft till vardagens utmaningar, för att stödja och hjälpa

varandra. Guds rike blir synligt när vi fortsätter tjänsten åt Gud genom att älska och tjäna varandra och förkunna evangelium i ord och handling. (1 Tess 1:2-3, Mark 1:40-44, Luk 14:15-24)

*"Vi får dela tro med kompisar."
Casa-ungdom*

3. Kapitetsalen – möten och beslut

I en organisation måste det fattas olika typer av beslut. Därför finns församlingsråd, kyrkoråd och kyrkofullmäktige. Men det finns också ideella självstyrande grupper som Klosterkyrkans Vänner, syföreningar och verksamhetsgrupper kring t ex katekumenat och studiegrupper. Kapitetsalen står för en plats där diskussioner och utbyte av tankar sker, där man får både ge och ta emot ansvar. Här bestäms gemensamma regler och värderingar om hur vi ska förhålla oss till varandra. Här visar vi också barn och unga hänsyn genom barnkonsekvensanalyser inför olika beslut. Guds rike handlar om att förena människor med Kristus och med varandra för att forma en gemenskap. (Mark.1:16–20, Luk 8:21)

"Vid alla beslut som rör barn ska i första hand beaktas vad som bedöms vara barnets bästa." Artikel 3 i FN:s barnkonvention

4. Klostergången – mötesplatsen

Här möter vi nya människor och dem vi redan känner sedan tidigare, här knyts våra sju rum ihop till en enhet. Här finns det missionerande bokbordet, här drivs en stor del av det diakonala arbetet som riktar sig utåt och här finns plats för konstutställningar och skolarbete. Klostergången är en del av Guds rike, en plats med frisk luft där man är ute men inte utanför. Vi behöver både gå ut och leva evangelium bland andra och med varandra. (Matt.28:18-20)

*"Skönt att ses i mindre grupper och prata om livet på riktigt."
Casa-ungdom*

5. Trädgården – vårt gemensamma arbete som Kristi kropp

Professionaliseringen i samhället har gjort att vi gör allt färre saker tillsammans. Vi tror ofta att vi inte kan sköta en trädgård, måla om en vägg eller laga något som är trasigt, att vår insats inte duger. I trädgården sker allt det praktiska arbete som behövs för församlingsbygget: koka kyrkkaffe, vara kyrkvärd men också kakla, måla, baka, sy, klippa gräs och laga trasiga saker. Men det behövs balans, vi måste sitta ned och umgås. Trädgården ska hjälpa oss till helhet

och reflektion över balansen mellan vila och arbete. Att arbeta för Guds rike är att tjäna andra i medvetenhet om vårt uppdrag och i ödmjukhet för uppgiften. (Mark. 1:36–39, Joh. 13:14)

”Man får växa i sin egen takt, skönt att det inte är tvång men ändå ett ansvar/sammanhang att växa in i, och göra roliga saker.” Casa-ungdom

6. Matsalen – att dela liv

Jesus åt ofta tillsammans med olika människor. Att äta tillsammans är en bild för att dela en bit av livet, att vara personlig och medmänsklig. Att äta tillsammans sänker trösklar och ger möjlighet till vänskap och fördjupade samtal. I Guds rike finns få begränsningar och gästfriheten är betydelsefull. (Mark.6:31–44, Joh.6:1–14)

”Det är skönt att ses i mindre grupp och äta och prata tillsammans.” Casa-ungdom

7. Biblioteket – att bli utrustad och få växa

Vad ska jag svara när de frågar om jag är troende? Vad tror jag på? Vad står i Bibeln och hur tolkar jag det? I biblioteket finns det som vi behöver för att rusta oss och lära oss mer. Kunskap ger förståelse, trygghet och förtröstan. Tillsammans skaffar vi oss mer kunskap, delar med oss och lär av varandra. Det handlar inte bara om boklig kunskap utan också om kulturella upplevelser, tips om olika saker, recept, reflektioner o.s.v. Allt som stärker församlingen, Kristi kropp i världen. Ska Guds rike växa måste vi berätta på ett sådant sätt att människor lyssnar och väljer att följa Kristus i sitt liv. (Mark 1:21-22, Luk 8:1-3)

”Barn har rätt att utöva vilken religion de vill, eller ingen alls.” Artikel 14 i FN:s barnkonvention

”Det är spännande med berättelser.” Tussilago-barn

Pastoralt program med fem fokusområden

Vi har efter en mer än årslång process med både anställda och förtroendevalda landat i fem fokusområden. Det handlar om att kraftsamla, att koncentrera resurser på några områden i stället för att sprida dem. Det innebär samtidigt att det blir tydligare vad vi inte ska göra. Samtidigt som vi genom att inte låsa fast oss i procentmål och fasta målformuleringar lämnar öppet för Andens verk.

- A. Kyrkan mitt i byn
- B. Gudstjänst
- C. Växa och utrusta
- D. Ideellt medarbetarskap
- E. Kulturarvet

För varje fokusområde finns definierade mål. En form av mål som närmast kan ses som orienteringsmål, en sorts fyrbåkar som markerar vad vi vill och som vi sedan kan navigera och prioritera utifrån.

För att se att vi är på rätt väg så har vi lagt till olika indikatorer. En indikator är som en mätare som kan läsas av – vi får en fingervisning huruvida vi är på rätt väg.

Sist kommer verksamheter som vi tror kommer att vara viktiga när vi bygger församling för framtiden.

FOKUSOMRÅDE A – KYRKAN MITT I BYN

Utgångspunkten är att vi vill ”vara kristna i världen men inte av världen”. Vi vill finnas och verka i närsamhället som kristna och genomsyra det med vår närvaro, att utöva mission med andra ord. Även diakonin utövas i närsamhället. Det betyder att gudstjänster firas i den lokala kyrkan så länge någon vill ta ansvar och förbereda. Liksom att kyrkan kan användas för dop, vigsel och begravning.

Utmaningar

- Sekularisering och medlemstapp
- Bristande kunskap och förståelse för andlighet och existentiella frågor hos både barn, unga och vuxna.
- Kommersialisering av andlighet och andligt välmående

Möjligheter

- Det finns en längtan och en öppenhet bland människor
- Ett omvänt perspektiv, orientering från kyrkan mot byn

Mål 1 - En kristen gemenskap i lokalsamhället

En del av sekulariseringens konsekvens är att kyrkan ofta förknippas med byggnaden. Förvisso är huset viktigt, men Kristi kyrka består av de människor som vill leva i en gemenskap med Jesus Kristus. Vi tror alla på olika sätt och olika mycket – det som förenar oss är Jesus Kristus. Tillsammans är vi hans synliga kropp på jorden. Synlig – om det finns en synlig gemenskap i lokalsamhället... *”Kom som du är, det finns en plats för alla”*. Det innebär att kyrkan ska vara tillgänglig och attraktiv för alla åldrar.

”På Casa finns gemenskapshets känsla, här kan man vara sig själv. Det är avslappnad stämning och alla ungdomar är välkomna.”
Casa-ungdom

Indikatorer

- Fler känner att 'jag är en del av kyrkan'
- Ett växande engagemang där allt fler blir delaktiga
- En ökad respekt för och omsorg om varandra

Mål 2 - Att våga vara kristen i mötet och göra skillnad i samhället

Stolt kristen och medlem! Vi har något att komma med och vi tror att vi gör skillnad! Vi är jordens salt... Och vi är några att räkna med!

Indikatorer

- Människors lika värde synliggörs
- Olika sätt att leva sin tro
- Våga ta debatt
- Vara en del av de offentliga samtalen och mötena
- Nya människor kommer till våra mötesplatser

Mål 3 - Träffpunkter utanför gudstjänsten

De platser där vi ska möta och bygga relation med de människor som vi vill ska hitta in i kyrkans gemenskap kring Kristus Jesus.

Indikatorer

- Har handlingsberedskap när träffpunkter uppstår
- Vi lämnar den kyrkliga arenan ibland

Kopplingar till 7 helgade rum

- Matsalen
 - Soppluncher med ideella
 - Mat och prat
 - Uteköket med grillkvällar
 - Mellanmål med barnkörer och fritidsbarn
- Kapellet
 - Det kyrkliga livet levs lokalt och gudstjänsten firas lokalt

- Kapitelsalen
 - Fatta medvetna beslut och stå för det vi gör
- Biblioteket
- Trädgården
 - En väg in i kyrkan är praktiskt engagemang
- Klostergången
 - Det är här vi möter de människor som inte är med – att vara synlig utanför kyrkorummet
 - Stora torget
 - Skolan – skolkyrka
 - Kyrkogårdarna
 - Våga ta debatten och leda den
 - Vara aktiv i andra organisationer
 - Samarbeta med andra föreningar/organisationer. Koppla på annat arbete som görs.
 - Diakonalt tydlig och synlig
 - Synas i turistinformation och på mässor

FOKUSOMRÅDE B – GUDSTJÄNST

När gudstjänsten slutar firas upphör församlingen att finnas. Därför är gudstjänsten så viktig! Här samlas vi som vill höra till Kristus. I vår olikhet är han vårt centrum och nav. Just för att vi är olika och har olika ”längtor” krävs att vi möter varandra med respekt och kärlek så att ingen blir utanför.

Utmaningar

- En minoritet besöker våra gudstjänster och förrättningar
- Att gudstjänsterna blir viktiga och meningsfulla för flera

Möjligheter

- Alla människor har en tro, en längtan. Vi kan forma mötesplatser där fler ”längtor” får plats

Mål - Barn, unga och vuxna bygger en levande kyrka tillsammans

- Vi vill behålla och utveckla ett rikt och varierat gudstjänstliv.
- Vi vill forma gemensam manifestation/fest där vi uttrycker att vi är en kyrka

Indikatorer

- Gudstjänstlivet är mångsidigt för att svara på olika behov
- Gudstjänster för alla åldrar
- Gudstjänster i olika kanaler och former
- Gudstjänster som vi själva tycker om
- Gudstjänster dit människor vill komma
- Många medverkande

Kopplingar till 7 helgade rum

- Kapellet
 - Gudstjänsten är ett gemensamt ansvar
 - Lekmannaleda gudstjänster och andakter
 - Ekumenisk samverkan
 - CASA-paus – ungdomsbön

- Kvällsbön, ideellt ledd
- Helgmålsböner
- Fortsatt webbsända gudstjänster
- Cellen
 - Det egna bönelivet
- Biblioteket
 - Beskrivningar och kommentarer till högmässan i agendan
 - Utbildning av lekmän i att leda gudstjänster
 - Alltid andakt/paus/samling i gruppen

“Temamässan är skön på ett annat sätt.” Casa-ungdom

FOKUSOMRÅDE C – VÄXA OCH UTRUSTA

Ofta kan vi i evangelierna läsa om att Jesus undervisar lärjungarna. Kunskap är viktigt för att förstå vår tro och veta mer om vår kyrka och tradition. Vi behöver kunskap för att vara aktiva i samhället och i samhällsdebatten. För att växa och fördjupa vår personliga tro behöver vi veta mer. Och vi behöver vara trygga i vår tro för att kunna missionera.

“Det är kul när Jacob och Maria kommer, vi får lära oss mer om Gud.” Tussilago-barn

Utmaningar

- Konsumtions- och underhållningssamhället där snabbhet och yta premieras

Möjligheter

- Skapa/forma mötesplatser och situationer där frågor får växa fram. Fröet finns alltid där, men det behöver värme för att gro och näring för att växa.
- Möta människor i de (livs)kriser/sammanhang där det andliga fönstret öppnas
- Möta människor där de är och börja där

Mål 1 - Ett församlingsarbete med CASA som modell

Ett församlingsarbete bygger på dialog, gemenskap, ansvarstagande och medverkan på egna villkor. Som utgår från människors behov och är situationsanpassat. Med andra ord att utbilda, pröva och öva, få misslyckas och lyckas, att bli betrodd med uppdrag.

“Temamässan kan vara lite prestationsladdad, det är både bra och dåligt att ansvara för en uppgift, lite rädd att göra fel i början.”
Casa-ungdom

Indikatorer

- Öppenhet med samtal
- Våga testa nya idéer och lyckas/misslyckas
- Vågar lägga ner verksamheter som inte längre bär
- Personalen möjliggörare mer än utförare

Mål 2 - Möjligheter finns för utveckling och fördjupning av kristen tro för alla

Som församling måste vi kunna erbjuda väl förberedda grupper och sammanhang för andlig växt och fördjupning både för ”nybörjare” och de som varit med längre. Och där vi utrustar oss i vårt uppdrag som kristna att gå ut och gör alla folk till lärjungar.

Indikatorer

- Sammanhang/plattformar för samtal om tro
- Sammanhang/plattformar för att leva och praktisera kristet liv
- Sammanhang/plattformar att inhämta kunskap
- Nya sammanhang/plattformar växer fram

Kopplingar till 7 helgade rum

- Kapellet
 - Gemenskapen med Kristus
 - Katekumenat
 - Möjlighet att pröva och utforska
 - Förrättningar dop/vigsel/begravning

- Cellen
 - Mitt eget andliga liv
- Kapitelsalen
 - Självstyrande grupper som delar på arbetet och ansvaret för att växa och rusta
- Biblioteket
 - Studiecirklar
 - Kyrkohistoria
 - Dogmatik
 - Bibelns berättelser
 - Grupp med resa som mål
 - Bibelstudier
 - Samtalsgrupper
 - Att möta människor – hur gör man?
 - Samtal
 - Liturgi
 - Tolkning och sammanhang
 - Anknytande texter för gudstjänsten/gruppen vi jobbar med
 - Gudstjänstvärdar
 - Förtroendevalda
- Trädgården
 - Vi behöver kunskap också för församlingens praktiska arbete
- Klostergången
 - Sorgegrupper
 - Dopuppföljning
 - Skolkyrka, Tussilagon
 - Lyssna efter slumrande behov
 - Söka ideella
 - Aktivera människor genom deras behov

FOKUSOMRÅDE D – IDEELLT MEDARBETARSKAP

Att lyfta fram det ideella medarbetarskapet är att visa på hur viktig varje kristen människas insats är för att Guds rike ska bli synligt i världen. Gud verkar i världen, i samhället genom sin kyrka, sin kropp – oss. Därför är det så viktigt att göra det möjligt och ta vara på alla som Gud kallar till tjänst. Och de som i tacksamhet vill ge tillbaka. Tjänster med tjänande i alla dess former...

“Man kan fråga om någon behöver hjälp, kanske hjälpa till att plocka undan.” Kör-barn

Utmaningar

- Professionalism kontra idealitet – duger min insats, hur tas jag emot?
- Främlingskänsla – är jag tillräckligt kristen och kyrklig engagerad?

Möjligheter

- Ta emot det engagemang som vill ges
- Delaktighet berikar och ger meningsfullhet, bjuda in genom ”mun till mun”-metoden

Mål 1 - En kultur med offensiv rekrytering av ideella

Vi är på väg bort från att driva verksamhet med anställda till en organisation buren av ideella. Då måste också de ideella få möjlighet att ge sitt bidrag och påverka.

Indikatorer

- Människor vågar lyfta fram idéer
- Människors gåvor efterfrågas

Mål 2 - Främja självstyrande grupper som gör det de brinner för

De ideella inomkyrkliga grupperingarna har minskat de senaste åren, som lekmanakåren och syföreningar. Andra har kommit till som Klosterkyrkans Vänner. Kyrkan är i behov av fler grupper som brinner för olika ändamål.

Indikatorer

- Nya grupper växer fram

Kopplingar till 7 helgade rum

- Kapellet
 - Lekmannedda gudstjänster och böner
- Cellen
 - Bönegrupper

- Kapitelsalen
 - Idéer bollas tillbaka med stöd, *rädsla – duger jag och min idé?*
 - Handledning
 - Är en del av kyrkans verksamhet
 - Bokbordet
 - Föreläsningsgrupp/lekmanakår
 - Kyrkporten
 - Uppmuntran av ideella
 - Ta det som blir – vad är ”professionalitet”? Om att våga släppa på kontrollen och ta det som blir gjort eller ogjort
- Biblioteket
 - Historien – vår identitet
- Trädgården
 - Det handlar om mer än tjänst i kyrkorummet
- Klostergången
 - Samverka med goda krafter i lokalsamhället

Fokusområde E – Kulturarvet

I och med det avtal som gjordes mellan kyrkan och staten år 2000 kommer kulturfastigheter att bli ett tungt ok att bära i framtiden. Men det handlar också om det immateriella kulturarvet som kyrkliga traditioner och helgdagar, kultur med ursprung i kristen tro och kristet liv.

“Klosterkyrkan ska finnas kvar men piffas upp.” Kör-barn

Utmaningar

- Brist på kunskap utarmar känslan för kulturarvet, symboler och symbolhandlingar blir obegripliga och ”tomma”
- Det är svårt att nå ut när symboler inte förstås

Möjligheter

- Människor behöver symboler och symbolhandlingar. Uppfinner nya när de gamla blir obegripliga...
- Ge nya symbolhandlingar en kristen tolkningsram

Mål 1 - Möjlighet att ta del av kristen tradition och kulturarv för alla

Sekulariseringen har medfört att antalet kulturkristna har ökat, dvs de som lever i en sekulariserad kristen kulturkontext där "levande tro" inte är något självklart eller t.o.m. något obekant. Vi tror dock att kopplingen till det som kallas "kulturarvet" för många kan bli en väg tillbaka till en levande relation med Gud.

"Vi vill att skolavslutningar, luciatåg och Levande julkrubba ska finnas kvar." Kör-barn

Indikatorer

- Fokus på de stora högtiderna och förrättningar
- Fler QR-kodsbeskrivningar/motsvarande för kulturgravar och kyrkor
- Kyrkorna är öppna och tillgängliga

Mål 2 - Ett levande och självfinansierat pilgrimsmål

För att pastoratet över tid ska orka bära kostnaderna för kulturarvet och samtidigt bedriva församlingsverksamhet behöver om möjligt kulturarvet egenfinansieras, i vart fall bidra med resurser. Ett exempel är den frivilliga entréavgiften i Klosterkyrkan. Men vi behöver hitta fler alternativa inkomster. Det gäller alla våra kyrkor, den dag vi stänger ner en kyrka försvinner kulturarvet och vi är inte längre på plats i byn.

Indikatorer

- Turister och pilgrimer är med och finansierar Klosterkyrkan
- Utveckla tilläggs paket som säljs, t.ex. vindsvandring
- Insamlade medel för att säkra kulturarvet ökar

Kopplingar till 7 helgade rum

- Kapellet
 - Tillgängligt för besök
 - Låga trösklar för förrättningar
 - Ska märkas att kyrkorna är levande församlingskyrkor, t. ex. genom ljusbärare
- Kapitelsalen
 - Kyrkfaddrar – finns det och hur utvecklas projektet?
 - Beredskap för kritik
 - Fonder/stiftelser för insamlade medel
- Biblioteket
- Trädgården
 - Nyckelpigor som öppnar och stänger
- Klostergången
 - Vi är en del av ett pågående kulturarv
 - Vi berättar om de stora högtidernas kristna innebörd
 - Bokbordet
 - Köpa med souvenir/gåva
 - Väl bemötta – anledning att komma åter

Ett avslutande och sammanfattande citat från en Casa-ungdom:
“Viktiga saker att behålla: gemenskap, att hjälpas åt, att få vara sig själv någonstans och att få dela och prata om livet på riktigt.”

FOTO

Fredrik Unger

Torbjörn Ahlund (s 4-5)

KONTAKT

Telefon: 0143-298 50

E-post: vadstena.pastorat@svenskakyrkan.se

